

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput IV. Non omne illud quod inducit rationem difformitatis cum lege
æterba notabiliter diversam, inducit speciem peccatorum diversam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

mentum specifica distinctionis peccatorum, non est per se notum, nec extra controversiam; imò nec communi quidem sensu receptum, sed oppositum potiùs, ut diximus.

27 3°. Eo ipso quo Recentior ille destruit fundamentum communis sensus prudentum pro illa distinctione, communem prudentum sensum destruit. Cùm enim in fundamento ruinoso, nequeat non esse ruinosus; uti ruinosus est domus, ruinoso fundamento suffulta. Igitur Author ille eo ipso destruit omne specificativum peccatorum. Quod fieri nequit sine turbatione totius Theologiae Moralis, ac præsertim Tribunalis Sacramentalis.

28 4°. Nec sibi constare videtur Author ille; hinc enim specificam peccatorum distinctionem à communi sensu prudentum ultimè repetit; alibi verò specificam quorundam peccatorum distinctionem contra communem prudentum sensum adstruit, dum v. g. disput. 4. dub. 4. non admittit circumstantiam ullam notabiliter aggravantem intra eandem speciem; sicque specie distinguit varias circumstantias, quæ juxta communem prudentum sensum, non sunt nisi notabiliter intra eandem speciem aggravantes. Quomodo specificam ibi distinctionem agnoscit sine originali & ultimato (quod unicum esse dicit) specificativo? nimis profectò evidens est, speciem sine specificativo esse non posse.

29 5°. Denique ipsemet disput. 6. n. 67. sapienter advertebat, quòd *Authores non per se, sed rationibus suis sua sententia dant auctoritatem*. Non igitur per se, sive per sententiam suam, sed rationibus suis, seu fundamentis à sensu suo distinctis, asserta à se specificationi dant auctoritatem, prudentemque credibilitatem.

30 Arguit quidem Recentior ille subtiliter in hunc modum: ab eo specificantur peccata, à quo specificantur objecta actuum peccaminosorum, vel virtutes quibus opponuntur, &c. Hæc autem putat à solo specificari posse sensu prudentum. A quo enim alio (inquit) habet bonum vitæ v. g. (quod auferitur per homicidium) quòd specie differat à bono fortunæ, vel famæ, quod auferitur per furtum vel detractionem? si ab alio, ad quod bona ista dicunt ordinem: de isto alio pariter inquiritur, unde id habeat? Et sic in infinitum. Nequit igitur specifica distinctio peccatorum aliunde peti, quam ex communi sensu prudentum, sine processu in infinitum.

31 Facile quisque videt hoc argumento vel nihil probari, vel probari, specificam cujuscumque entis, sive physici, sive morali, distinctionem aliunde originaliter peti non posse, quam ex communi sapientum sensu. Quod à nobis in physicis est confutatum.

Respondeo igitur unumquodque inde suum habere distinctivum, unde suum habet constitutivum. Cùm ex communi Philosophorum axiomate idem sit uniuscujusque rei distinctivum, & constitutivum. Ridiculum verò

esset dicere, quòd virtutes & objecta virtutum, &c. suum habeant constitutivum à communi sensu sibi extrinseco; sicut ridiculum esset dicere, quòd esse suum, suamque essentiam ab extrinseco illo sensu communi habeant; à quo certè homo non habet, quòd sit homo; brutum, quòd sit brutum; justitia, quòd sit justitia; charitas, quòd sit charitas, &c. Id enim unumquodque ex sua natura habet, & essentia; quæ cùm unicuique intrinseca sit, uniuscujusque specificativum (utpote essentiale, imò ipsamet essentia) pariter intrinsecum est: unde non à communi sensu, sed *similibus à vitiis discernendis esse virtutes*, Augustinus dicit. Cujus verò rationis sit essentia cujuslibet rei, nobis innotescit ex proprietate, seu veritate, & intelligibilitate ipsius. Cùm enim veritas cujuslibet entis, tam sit cuilibet entis intrinseca, quam ipsamet cujuslibet rei entitas, cujus est proprietas; veritas autem cujuslibet entis sit intelligibilitas ipsius ut est: ex eo quòd objectum sit ex se natum intelligi, seu excitare in intellectu sapientum aliam sui speciem, seu intellectiōnem alterius rationis, quam alterum (quod absque processu ulteriori, nobis per experientiam innotescit) scimus unum esse intelligibile intelligibilitate alterius rationis quam alterum, atque aded diversæ speciei ab altero. Non itaque objecta ab aliquo alio habent, nec habere debent, quòd specie distinguantur, sive quòd taliter vel taliter intelligibilia sint; sed hoc ex seipsis habent: quòdque hoc ex seipsis habeant, scimus ex eo quòd nata sint excitare talem vel talem sui speciem in intellectu sapientum. Quod quidem ipsi experiuntur, tamen sciunt se non formare rerum species & ideas pro arbitrio suo, sed pro veritate rerum, quæ natae sunt tales sui species & ideas excitare in intellectu eorum, qui sapienter rerum naturas perscrutantur. Cito ergo finitur infinitus qui obicitur processus, facileque quisquis videt, communem sensum sapientum non esse originale & ultimum specificativum rerum, sed res ipsas, quæ ex seipsis specificantur, sicut ex seipsis talem de se sensum, apprehensionem & speciem in intellectu sapientum (experientiâ teste) natae sunt excitare.

CAPUT IV.

Non omne illud quod inducit rationem difformis cum lege æterna notabiliter diversum, inducit speciem peccatorum diversam.

Author capite præcedenti relatus disput. 4. 32 de act. hum. dub. 4. contra omnes fere Doctores existimat, omnem circumstantiam notabiliter aggravantem mortale peccatum, esse circumstantiam speciem mutantem.

Sed contrarium ostenditur, & assertio nostra probatur 1°. quia circumstantiæ majus & minus, intensum & remissum, &c. tamen notabiliter augeant vel minuant mortale pec-

catum, atque aded inducant rationem difformitatis, &c. notabiliter diverfam, speciem tamen non mutant, neque ex communi sensu prudentium, (unde specifica peccatorum distinctio unice reperenda est secundum Authorem illum) neque ullo ex fundamento à communi prudentium sensu distincto. Igitur nullo modo. Quod non ex fundamento distincto à communi sensu, patebit ex facillima solutione fundamentorum, quæ allegat, quæque allegando specificæ distinctionis fundamentum à communi sensu distinctum facto suo agnoscit, quod verbo ante respuebat. Quod etiam non ex communi sensu, perspicuum est ex eo quod Theologi passim omnes doceant circumstantias illas aggravare quidem notabiliter mortale peccatum intra eandem speciem, sed non transferre illud in aliam speciem, ut apud ipsos videre est, signanter apud D. Thomam omnibus in locis, in quibus tractat de circumstantiis necessariò constitendis, quas dividit in speciem mutantes, & notabiliter intra eandem speciem aggravantes. Videatur in 4. dist. 16. q. 3. a. 2. in solut. quæstiunc. 3. ubi sic: *Quod aliquis accipiat multum vel parum, ex se deformitatem aliquam non importat, nisi ipsa suppositione primi: quia multum de alieno recipere, est ab æqualitate discedere. Unde talis circumstantia aggravat, sed peccatum non mutat. Quod autem rem alienam consecratam accipiat, aliam deformitatem importat: quia quacunque irreverentia circa res sacras adhibita, specialem rationem peccati habet. Et ideo talis circumstantia dicitur mutare speciem.* Idem habet 1. 2. q. 18. a. 11. *Circumstantia dat speciem boni vel mali actus morali, in quantum respicit specialem ordinem rationis. Contingit autem quandoque quod circumstantia non respicit ordinem rationis in bono, vel malo, nisi præsupposita alia circumstantia, à qua actus moralis habet speciem boni vel mali, sicut tollere aliquid in magna quantitate, vel parva, non respicit ordinem rationis in bono vel malo, nisi præsupposita alia conditione, per quam actus habeat malitiam vel bonitatem: puta hoc quod est esse alienum, quod repugnat rationi. Unde tollere alienum in magna vel parva quantitate, non diversificat speciem peccati, tamen potest aggravare vel diminueri peccatum.*

33 2°. Non est cur majus & minus, intensum & remissum, &c. potius diversificent speciem mortalem in moralibus, quam physicam in physicis. Vel cur furtum 100. aureorum potius specie differat à furto unius aurei, quam 100. aurei ab uno auro, vel calor intensus ut 100. (si detur) à calore intenso ut unum.

34 3°. Actus, quo volo furari affem unum, potest notabiliter, imò in infinitum intendi sine specifica mutatione. Igitur & actus quo volo furari unum aureum. Datur ergo circumstantia notabiliter aggravans mortale peccatum, quæ tamen non mutat illius speciem. Et si hoc admittatur de circumstantia intensio-

non est cur similiter non admittatur de circumstantia quantitatis.

Solvuntur objectiones.

35 **O**bjicies 1°. Unus florenus, assi superadditus, diversificat specie furtum: utpote de veniali faciens mortale. Igitur alter florenus, priori floreno superadditus, & quodcumque aliud augmentum notabile, specie pariter diversificat furtum. Si enim primum augmentum notabile diversificet speciem: cum secundum tam sit notabile quam primum, tam secundum specie diversificat quam primum.

Respondeo unum florenum, assi superadditum, non diversificare specie furtum præcisè ex eo quod afferat notabile augmentum; sed ex eo quod furtum unius floreni sit prohibitum sub privatione divinæ amicitiae, sub qua prohibitum non est furtum unius assis. Quæ ratio non procedit in superadditione alterius, vel plurium florenorum, ad unum florenum: cum furtum unius floreni supponatur tam prohibitum sub privatione divinæ amicitiae, quam furtum duorum vel plurium florenorum. Furtum ergo unius floreni in tantum est furtum specie diversum à furto unius assis, in quantum est contemptus, saltem interpretativus, divinæ amicitiae, voluntariaque aversio à Deo, ultimo fine; non ita furtum unius assis; sicque diversitatis istius ratio petitur ex parte aversionis, non ex parte conversionis, juxta illud S. Thomæ 1. 2. q. 72. a. 5. ad 1. *Peccatum mortale & veniale differunt in infinitum (sic quod non sunt ejusdem speciei, ut manifestum esse dicit q. 2. de malo a. 8.) ex parte aversionis; non autem ex parte conversionis, per quam respicitur objectum, unde speciem habet: quasi diceret, majorem vel minorem quantitatem objecti, ad quod se convertit peccator, non inducere specificam peccati diversitatem inter peccatum mortale & veniale; sed quod hoc specie diversum sit ab illo, ideo esse, quia mortale avertit à Deo, non veniale. Ut enim ibidem in corpore dicit: Quando anima deordinatur per peccatum, usque ad aversionem ab ultimo fine, scilicet Deo, cui unimur per charitatem, tunc est mortale peccatum; quando vero sit deordinatio circa aversionem à Deo, tunc est veniale.*

36 **O**bjicies 2°. Quando de specie peccati quæstio est, non est resolvenda juxta subtilitates rerum logicalium, vel metaphysicorum, sed secundum formam, faciem, aspectum & apparentiam, quam habet in morali hominum æstimatione. Atqui furtum 1000. aureorum, in morali hominum æstimatione, aliam habet formam, faciem, aspectum & apparentiam, quam furtum unius aurei. Ergo

Respondeo in contrarium subsumendo. Atqui furtum 1000. aureorum, in morali prudentium hominum æstimatione, non habet formam, faciem, aspectum & apparentiam fur-

ti alterius rationis, seu essentiae; sed furti alterius quantitatis dumtaxat. Certum quippe est prudentes, seu Doctores communiter ita sentire, nec minus certum singularem solius obicientis aestimationem in contrarium, communem non esse prudentem aestimationem; nec ipsum solum esse prudentem; nec communitatem ceterorum esse imprudentem.

CAPUT V.

Peccata non diversificantur specie secundum differentiam praeceptorum, si de una eademque re sint, sub eodem motivo formali.

37 **P**Robatur 1°. ex S. Thoma q. 2. de malo a. 6. *Nec est dicendum quod differant specie secundum differentiam virtutum: quia praecepta ad hoc sunt, ut secundum virtutem operentur, & peccata vitentur.* Et 1. 2. q. 76. a. 5. ad 3. *Secundum diversa praecepta legis non diversificantur peccata secundum speciem.*

38 2°. Ubi idem motivum formale actus debiti, non est cur diversitas praeceptorum inducat diversam specie difformitatem ad legem aeternam. Nec proinde cur omittens Sacramentum die Dominico, in quem incidit festum S. Petri v. g. peccet plusquam uno specie vel numero peccato. Et idem est de violante jejunium feria sexta quatuor temporum, in quam incidit vigilia S. Matthaei. Cum utriusque praeceptum sit de eadem re, sub eodem motivo. Ita Doctores communiter.

39 Violatio quidem jejunii, ad quod tenetur quis ex praecepto Ecclesiae, simul & praecepto Confessarii, imponentis illud in poenitentiam, est duplex specie peccatum. Sed hoc ideo, quia Ecclesia & Confessarius praecipunt illud sub duplici specie motivo, Ecclesia ex motivo temperantiae, Confessarius ex motivo poenitentiae; sicque violatio illa, quatenus contra praeceptum Ecclesiae, est contra temperantiam; quatenus contra praeceptum Confessarii, est contra poenitentiam.

40 Hinc etiam Minimus violans abstinenciam feria 6. peccat duplici specie peccato; utique contra temperantiam ratione praecepti Ecclesiae, & contra religionem ratione voti vitae quadragesimalis.

41 De aliis Religiosis, v. g. Franciscanis, qui feria 6. vi regulae suae, simul & praecepti Ecclesiae, sub mortali tenentur ad abstinenciam, major est difficultas, an peccent duplici specie peccato: & videtur aliquibus quod sic: quia censent eos hoc ipso violatores voti, quo violatores sunt regulae: utpote quam putant non obligare sub mortali, nisi ratione voti.

42 Sed licet haec ratio locum habere possit in Religiosis voventibus observantiam regulae; non videtur habere locum in Religiosis solum voventibus obedientiam secundum regulam: utpote qui non tenentur ad omnia regulae puncta tanquam materiam voti; sed sicut regula & religio ab ipsis exigit. Unde si regula & re-

ligio solum ab ipsis exigit abstinenciam ex motivo temperantiae (prout Ecclesia) violando abstinenciam, solum peccant contra abstinenciam. Quod si dubium sit, an regula abstinenciam exigit alio ex motivo, seu intentione, quam Ecclesia: eo in dubio (nisi communis sensus religionis obster) diversa intentio non videtur praesumenda; cum sit res facti, quod in dubio non praesumitur.

CAPUT VI.

Specifica peccatorum distinctio; formaliter ut peccata sunt, petitur ex specifica distinctione privationum, in quibus formalis eorum malitia consistit. Haec vero dignoscitur ex specifica diversitate debitarum perfectionum, quarum sunt privationes, pro quanto videlicet, vel spectant ad diversas specie virtutes, vel ad oppositos modos, aut alias circumstantias specie diversas ejusdem virtutis.

HAnc tradit resolutus Doctor noster Baccotius in 2. dist. 39. a. 3. & cum eo Doctores communiter, qui formale peccati, cum Scriptura & Patribus (alibi referendis) constituunt in privatione rectitudinis, seu perfectionis debita per legem. Et ratio est, quia si peccatum, formaliter sumptum, id est pro formali ratione peccati, nihil aliud est, nisi privatio rectitudinis, seu perfectionis actualis debita per legem: igitur pro specifica diversitate privationum debita rectitudinis, &c. peccata formaliter sumpta, specie diversificantur. Atqui specifica diversitas privationum dignoscitur ex specifica diversitate formarum, quarum sunt privationes. Igitur specifica diversitas peccatorum formaliter sumptorum, dignoscitur ex specifica diversitate debitarum perfectionum, seu rectitudinum actualium, ut supra.

Et perfectiones quidem spectantes ad diversas specie virtutes, specie diversas esse, per se manifestum est: cum virtutes specie diversae esse non possint, nisi perfectiones, quibus constituuntur, sint specie diversae.

Nec tamen solae perfectiones, spectantes ad diversas specie virtutes, specie diversae sunt: cum ad eandem virtutem, v. g. liberalitatem, spectent modi perfectionis specie diversi, quorum uno v. g. cavetur excessus, altero cavetur defectus debita liberalitatis. Nec diversitas illa modorum, seu circumstantiarum, solum accidit penes duo opposita extrema; quae illa virtus cavenda praescribit; verum etiam penes diversos specie actus, quibus receditur ab uno illorum extremorum. Contingit namque eandem virtutem, justitiae v. g. diversis specie actibus cavere recessum a medio justitiae per defectum. Est enim alius specie actus, quo illam servamus vitam proximi; alius quo famam; alius quo bona fortunae (licet omnes isti actus spectent ad eandem justitiae virtutem, quatenus caventem recessum a medio justitiae per defectum) eo quod utique vi-